

ujsag@erzsebetvaros.hu

www.erzsebetvaros.hu

Erzsébetváros Hírei

Az utca, ahol a jövő épül

Cikkünk a 4. oldalon

Az önkormányzat három szomszédos épületet újít fel a Csányi utcában, ahol az utóbbi időben új kulturális intézmények, új közösségi terek jöttek létre. Mindez gyökeresen átalakította az utca képét, amely a VI. és VII. kerületet köti össze, a színházairól és éttermeiről nevezetes Nagymező utcából vezet a megújuló Klauzál térre. Itt már egy valóban belvárosi, kultúrnegyedként működő, új színvonalat képviselő Erzsébetváros sejlik fel.

„Csórók voltunk, de többé-kevésbé boldogok”

Vető Gábor fotója

Interjúnk a 9. oldalon

Erzsébetvárosi gyermekkoráról vallott a lapunknak adott interjúban Presser Gábor, aki a kerületben született, és iskolás gyerekként tanítás után baromfi-kereskedő édesapjának segített a Klauzál téri Nagycsarnokban. A család a Dob utca 46/B. szám alatt lakott az első emeleten, felettük élt Seress Rezső zeneszerző, a világhírű *Szomorú Vasárnap* szerzője. Tizenéves korában Presser néha felment hozzá beszélgetni, kottákat nézni, lemezeket hallgatni. Hogy milyen volt akkor a 7. kerület? A Kossuth- és Erkel Ferenc-díjas muzsikusz így vallott erről: „Közepesen szegényes, telis-tele az épületeket elcsúfító, jól látható és még több, a lelkekben hurcolt háborús, később '56-os sérüléssel, »mindenféle emberekkel«, elkopó és elfojtott kultúráikkal, hagyományokkal, és sok-sok gyerekkel, aki ebből semmit nem értett még, és azt hitte, hogy ez így van jól. Csórók voltunk, de nem tudtuk, hogy másképp is lehetne, ezért többé-kevésbé boldog gyerekek voltunk. Erről szólna a »Miénk itt a tér«, ha nem próbálnák állandóan politikai célból felhasználni.”

„Ezt a terhet mindig viselnünk kell”

A gettó felszabadulására élőlánccal, a kos szarvából készült rituális kürt hangjai mellett emlékezett Erzsébetváros. A megemlékezésen tizenhárom iskola kétezer diákja alkotta az egykori gettó falai mentén az élőláncot, civil szervezetek tagjai is eljöttek. A szervezők reggel nyolc órától kezdve osztogatták a megszabadulást jelképező fehér léggömböket. **Karácsony Gergely**, Budapest főpolgármestere arra emlékeztetett, hogy a holokausztot nem mások, hanem magyar emberek követték el magyar emberek ellen. **Niedermüller Péter**, Erzsébetváros polgármestere elmondta: „Ezt a terhet mindig viselnünk kell, fel kell emelni a szavunkat a gyűlöletkeltés ellen.” A megemlékezés zárásaként a sófár hangai mellett fehér léggömbök szálltak a magasba.

Összeállításunk a 7. oldalon

4 ÚJ TAKARÍTÁSI PROGRAM KÉSZÜLT

5 KUTYÁK FÁRASZTÁSA HÁZI MÓDSZEREKKEL

6 A FŐVÁROSBAN VÁLTOZIK A VÁLASZTÁSI RENDSZER

8 SZÁZMILLIÓK JUTNAK BÖLCSŐDEFEJLESZTÉSRE

11 ESTI BÁLINT LETT ERZSÉBETVÁROS SLAM BAJNOKA

Esővízzel öntözhet Erzsébetváros

Január 8-án a Klauzál téri piac bejárata előtti tér burkolatának bontásával megkezdődött a munka, amellyel egy talajba süllyesztett 60 m³-es esővízgyűjtő tartályt telepítenek ide. Ez a tartály a piac épületére hulló esővizet gyűjti össze, amit később növények öntözésére, szűrés után utcák mosására lehet

felhasználni. A távlati cél nemcsak az értékes ivóvíz megtakarítása, de az is, hogy a csatornarendszer tehermentesítésével csökkentjük a villámárvizek károkozását is. Az uniós támogatásból megvalósuló munkálatok költségvetése 35 millió forint. A munkálatok február 29-ig tartanak.

Szórakoztató kutyagenetika

Január 12-én lezárult az ország első „kutyagenetikai teszt játéka”, amelynek ötletadója és szervezője a kerületi önkormányzat szakmai partnere, a ZöldEb Kutyás Érdekvédelmi Egyesület volt. Az izgalmas interaktív közösségépítő játék célja az volt, hogy összehozza a kutyásokat és a nem kutyásokat, ismeretterjesztő módon bevezesse őket a kutyagenetika rejtelmeibe, népszerűsítse az örökbefogadást és a felelős állattartást.

Bárki feltehető a keverék kutyájának fotóját a ZöldEb oldalára. A játék résztvevői pedig tippelhetek arra, milyen kutyafajták keveréke lehet a fotón látható blöki. A ZöldEb vezetője, Hirbek Edina elmondta, 55 keverék kutyust regisztráltak, és körülbelül ezer tipp érkezett rájuk. A kutyák közül az lett a győztes, amelyik a legtöbb tippet kapta. Ő pedig Kópé 236 tippel. A leírás szerint labdacentrikus, okos, és imádja a gazdáját. A második helyezett 214 tippel Tappancs, aki megtévesztő módon hasonlít

egy szálkásszörű taccsira, pedig nem az. A két eb ajándéka, hogy DNS mintájukat kiküldték egy amerikai laborba, ahol meg tudják pontosan határozni, miféle keverékek vannak bennük. Ezen kívül élőben kisorsoltak egy kétszemélyes vacsorát az egyik hetedik kerületi étterembe.

Noha humor kategóriában nem osztottak különdíjat, valószínűleg az kaphatta volna meg, aki szerint az egyik képen látható kunkori farkú, barna kutyus egy tacsó és egy kakaós csiga keveréke. „Ha majd megérkezik Amerikából a győztes kutyák genetikai tesztje, átadjuk Dr. Sándor Sára genetikusnak, az Etológiai Tanszék munkatársának, aki előadást tart majd arról, hogyan függnek össze a genetikai tulajdonságok a kutyák viselkedésével.” – magyarázza Hirbek Edina.

Időutazás a Kürt utcában

Van egy picinyke utca Erzsébetvárosban, a Kürt utca. Elsőre semmi különleges nem ötlük itt szembe, hacsak az nem, ha valakinek van rá szeme, hogy észrevegye: hiába sorakoznak egymás mellett az épületek, csupán egyetlen kapuja nyílik erre az utcára. Azé, amelyen a Fürdő neonfelirat díszel.

Közel 30 esztendeje a Menhely Alapítvány nappali centruma található benne. Az alapítvány munkatársa Guba Ildikó alaposan feltárta az épület történetét és november végén, illetve a nagy érdeklődésre való tekintettel január közepén is épületbejáró sétára invitálta az erzsébetvárosiakat.

Már maga az utca korábbi neve Valero – bár ma is így neveznék! – is történelem, hiszen egy spanyol család emlékét őrizte, akik szorgalmas munkájukkal, művészetszeretettel írták be magukat a város történetébe. A homokos, műveletlen területet 1783-ban vásárolták meg a selymet és fátyolt gyártó Valero testérek. Itt épült fel a Valero selyemgyár, amely az első olyan erzsébetvárosi üzem, amely a munkások nagy száma miatt valóban kiérdemelte a gyár elnevezést. A gyáralapítók halála után adásharc tört ki az örökség körül, amelynek az lett a vége, hogy a gyárat itt bezárták, a hatalmas területet pedig felparcellázták és eladták. Ekkor, 1815-ben jött létre a Valero utca. A ház, bár elsőre nem látszik rajta, idén éppen 160 éves.

Itt, ahogyan a régi lapok hirdetéséből kiderül, az 1870-es években hidegvíz-gyógyintézet működött. A házat 1890-ben Dr. Renner Adolf vette meg, aki haláláig (1925) vezette az intézményt. A Renner márkanév megmaradt ugyan az államosításig, utána azonban egyszerű tisztasági fürdővé vedlett, a Fővárosi Gyógyfürdő Vállalat üzemeltette, kádfürdőként. A vegetálás egészen 1993-ig tartott, ekkor zárt be végleg és évekig üresen állt. Három év múlva, 1996-ban a Fővárosi Önkormányzat ingyenesen a Menhely Alapítvány tulajdonába adta az épületet.

Ildikó korabeli térképek, tervrajzok és újságcikkek segítségével mesélt a reformkor előtt megnyitott kicsiny Valero utca történetéről. Bejártuk az egykori gyógy- majd tisztasági fürdő épületét pincétől a padlásig és megmutatta az épület másfél százada változatlan részleteit. Az érdeklődők megtudhatták, hogyan működtek a kádfürdők. Felidézte azok sajátos szubkultúráját, a fürdőszolgáltatás végnapjait, a funkció- és tulajdonosváltással kapcsolatos, olykor extrém ötleteket. Végül a jelenlévők bepillantást nyerhettek egy nappali centrum életébe, a fedél nélkül élő emberekért végzett munka sokszínűségébe.

A vezetett épülettörténeti séta és kiállítás a „Budapest 150” emlékvé programsorozata keretében, Erzsébetváros Önkormányzata támogatásával valósult meg.

Az Átrium az ISON-ba költözik

Jön, jön, jön: A boggyósgyümölcs-kertész fia

2024. februárjában a Hársfa utca 25-ben debütál az Átrium: az ISON kulturális központba érkezik Háty János humorral és tragédiával fűszerezett regényének adaptációja, A boggyósgyümölcs-kertész fia, amit Kocsis Gergely rendezett. A monodrámában Kovács Máté láthatja a közönség: A 90 perces egyszemélyes produkcióban együtt sírhat és nevetget a néző a vidékről nagyvárosba költöző főszereplővel, együtt léggitározhatja vele a kedvenc Jimi Hendrix szólóit, miközben a saját fiatalságát, szerelmeit, vélt vagy valós rockszártságát is felelevenítheti. Az előadás egy hosszú távú együttműködés kezdete a két intézmény között, a közös tervekről későbbi lapszámunkban olvashatnak majd.

Mikor: február 10-én 19:00-kor

Hol: ISON színpad, Hársfa utca 25.

Belépő: 5 000 Ft

S. Nagy Istvánra emlékeztek

„S. Nagy mindig azt mondta, hogy ne sírassuk, énekeljünk”, mondta január 22-én Csongrádi Kata, amikor S. Nagy István 90. születésnapja alkalmából megkoszorúzták az emléktábláját a Dózsa György úti háznál. Niedermüller Péter, Erzsébetváros polgármestere, Szűcs Balázs alpolgármester és Devosa Gábor képviselő köszöntötte a szövegíró özvegyét, aki egy kis házi múzeum látogatásra hívta meg az önkormányzat képviselőit, többek között megmutatta S. Nagy írógépjét, székét, telefonját és az általa írt életrajzot, amelyből egy példányt átadott a polgármesternek.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET RENDELETEI (2024. január 24.)

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2024. (I.24.) önkormányzati rendelete a Karinthy Frigyes-ösztöndíjról szóló 3/2020. (I.30.) önkormányzati rendelet módosításáról

Hatályba lép: 2024. január 25.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2024. (I.24.) önkormányzati rendelete

te Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének a társasházaknak nyújtható felújítási támogatásról szóló 7/2016. (II. 18.) önkormányzati rendelet módosításáról

Hatályba lép: 2024. január 25.

Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2024. (I.24.) önkormányzati rendelete

a Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő-testületének a magánszemélyeknek nyújtható visszatérítendő kamatmentes és visszatérítendő nyilvántartó-felújítási támogatásról szóló 46/2015. (XII.18.) önkormányzati rendelet módosításáról

Hatályba lép: 2024. január 25.

Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Önkormányzat

Képviselő-testületének 4/2024. (I.24.) önkormányzati rendelete Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális támogatások és szociális szolgáltatások, valamint a pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátások igénybevétele helyi szabályozásáról szóló 6/2016. (II.18.) önkormányzati rendelet módosításáról

Hatályba lép: 2024. február 22.

Barát József

Képviselő-testület: hamarabb, több, kedvezőbb feltételekkel

Erzsébetváros önkormányzata jelentősen meghosszabbítja a társasházi pályázatok és a magánszemélyeknek nyílászáró felújításra kiírt pályázatok beadási határidőit, kiegészítő támogatást ad az ápolási díjhoz. Húsvétkor ismét kapnak vásárlási utalványokat az idősek, a gyerekek és a fogyatékkal élők. Január 24-i ülésén az előterjesztések többségéről egyhangú szavazással döntött a képviselő-testület. Igaz, az ilyenkor szokásos szócsaták sem maradtak el.

Évről évre nő azoknak az 5-12 évfolyamos diákoknak a száma, akik részesülnek a havonta 15 000 forintos Karinthy Frigyes-ösztöndíjban. A 2019-20-as tanévben még csak 75-en voltak, tavaly már 159-en érdemelték ki tanulmányi eredményükkel ezt a támogatást. Az önkormányzat a kérelmezők és a polgármesteri hivatal adminisztratív terheinek csökkentése érdekében döntött úgy, hogy a jövőben elektronikus benyújtási rendszert alkalmaz. Erről Erzsébetváros honlapján lehet majd tájékozódni.

MEGÚJULÓ TÁRSASHÁZI PÁLYÁZATOK

A képviselők arról is egyhangú szavazással határoztak, hogy az idei évtől hosszabb ideig lehet pályázni azokra a támogatásokra, melyeket az önkormányzat társasházak felújításra és a magánszemélyeknek új nyílászárók beépítésére ad, esetenként vissza nem térítendő hitel formájában. A pályázatokat a jövőben már a költségvetés elfogadása előtt, március vége helyett február 15-től be lehet nyújtani. Így hét hónapra növekedett a pályázatok fogadásának határideje, ami egész Budapesten a leghosszabb idő.

Erzsébetvárosban 75-en kapnak ápolási díjat. Olyan emberekről van szó, akik fogyatékos, vagy tartós betegségben szenvedő hozzátartozójukat gondozzák. Az alapösszegű ápolási díj számukra 43 405 forint, a díj kiemelt összege 78 130 forint lehet. A megemelkedett

közüzemi kiadások, valamint az infláció miatt a hozzátartozójukat ápoló emberek és maguk a gondozottak egyre súlyosbodó megélhetési gondokkal küzdenek. Ezért a képviselő-testület úgy döntött, hogy Erzsébetváros számukra havonta 15 000 forintnyi kiegészítő támogatást fizet. Ennek kerete 13 millió 500 ezer forint lesz.

KÖZÖS MUNKA AZ ÚJ SZABÁLYOKÉRT

Garai Dóra, az Élhető Erzsébetváros Egyesület képviselője arra tett javaslatot, hogy az önkormányzat bővítsa a közösségi együttélés szabályaival ellentétes magatartás meghatározásának körét. Járjon azért is büntetés, ha valaki nem lakás céljaira szolgáló helyiséget a szomszédos lakóközösségek hozzájárulása nélkül rendezvények szervezésére, szexuális vagy erotikus szolgáltatások nyújtására használ. **Tóth János** jegyző törvényességi észrevételt tett, amely szerint a rendelet-tervezet magasabb szintű jogszabályokat sérthet, azokkal párhuzamos szabályozást hozna létre. A jegyző ugyanakkor elmondta, hogy kész közösen dolgozni a képviselővel a rendelet szövegének tökéletesítésében. A célt fontosnak nevezte **Niedermüller Péter** polgármester is, aki szintén együttműködést ígért.

Akárcsak karácsonykor, az önkormányzat húsvétkor is 20 ezer forintos vásárlási utalvánnyal lepi meg az időskorúakat, a gyerekeket, a mozgásukban korlátozottakat és a

fogyatékkal élőket 270 millió forint értékben. **Benedek Zsolt** a Fidesz frakcióvezetője azt tudakolta, hogy ebben az esetben közbeszerzésen választják-e ki az utalvány kibocsájtóját. A Városüzemeltetési iroda vezetője **Jávori Péter** elmondta, hogy független közbeszerzési tanácsadó állásfoglalása alapján formális közbeszerzés nem lesz, de versenyztetni fogják a kereskedelmi cégeket. Az utalványok ügyében a Fidesz képviselői tartózkodtak a szavazástól.

VITA EGY JÓ HÍRRŐL

Az ülésen az is kiderült, hogy a fővárosi közgyűlés előterjesztése alapján Erzsébetváros 2024-ben 8 milliárd 591 millió 918 ezer forintos forráshoz jut az iparüzési adóból. Benedek Zsolt azt hangsúlyozta, hogy a kerületnek most több bevétele van, mint amennyivel Erzsébetváros a Fidesz irányítása idején gazdálkodhatott. Niedermüller Péter válaszában megemlítette a parkolási bevételek elvonását a Covid járvány idején, a 2023-as rekord inflációt, illetve azt, hogy idén 600 millió forinttal növekszik a kerülettel elvont úgynevezett szolidaritási hozzájárulás. Ez pedig olyan adó, amelyről nem lehet tudni, hogy ki dönt, milyen kritériumok alapján, mire megy, hová kerül, és milyen alapon. A polgármester a fideszes képviselők segítségét kérte abban, hogy mindezt sikerüljön kideríteni.

A polgármester Facebook bejegyzése

Növekvő bevételek, növekvő sarc

Ha egy önkormányzat bevételei növekednek, akkor egyvalamiben biztosak lehetünk, különösen, ha nem fideszes településről van szó: a kormány valamilyen úton-módon rá akarja majd tenni a kezét a pénzre.

NIEDERMÜLLER PÉTER, polgármester

Ez történik most is, ugyanis amíg 2019-ben Erzsébetvárosnak még nem volt szolidaritási adó fizetési kötelezettsége, addig 2024-ben már több mint 2 milliárdot kell befizetnünk. Ráadásul azt sem tudjuk, hogy mire. Senki sem tudja, hogy ez a pénz valóban a szegényebb települések támogatására megy vagy esetleg reptérvásárlásra vagy éppen a Vodafone megvételére.

A kormány a nagyobb önkormányzati bevételekkel kapcsolatban csak a nagyobb mértékű sarcolás lehetőségét látja. Azt már elfelejtik, hogy az Európa-rekorder infláció és a kormányzati rezsinövelés a települések kiadásait is jelentősen megnövelte. Arról sem beszélnek, hogy a járvány alatt bevezetett ingyenes parkolás, az iparüzési adó lefelezése és a gépjárműadó elvétele mekkora lyukakat ütött az önkormányzatok költségvetéseiben.

Ha nőnek a bevételeink az örvendetes, mert egyrészt többet tudunk félretenni, amivel felkészülünk a következő váratlan kormányzati sarcra és így elkerülhetünk egy csődöt. Másrészt pedig többet tudunk fordítani az erzsébetvárosiakra és Erzsébetváros fejlesztésére.

Az évek óta folytatott felelős gazdálkodásunkkal ugyanis nemcsak túlélünk ebben a hatalmas kormányzati ellenszélben, hanem el is indítottuk az elmúlt 30 év legnagyobb társasház-felújítási programját, folyamatosan újítjuk fel az évtizedekig elhanyagolt önkormányzati lakásokat és a fővárosban is példaértékűnek számító szociális rendszert működtetünk, olyan szolgáltatásokat is nyújtva, amelyekkel tulajdonképpen állami feladatokat látunk el.

Az a kormány, amely ezeknek a feladatoknak az ellátásától vesz el pénzt az önkormányzattól, az nem Erzsébetváros és az itt élők érdekeit szolgálja.

Képviselői körkérdés

MIT VÁR ÖN A 2024-ES ESZTENDŐTŐL AZ ÖN VÁLASZTÓKERÜLETE SZÁMÁRA?

Ujvári-Kövé Mónika, DK

Az új évtől én első-sorban azt várom, hogy Erzsébetváros egyes számú választókerületének lakói továbbra is kitüntetnek bizalmukkal és kérdéseikkel, kéréseikkel, észrevételeikkel hozzám fordulnak. Tudjuk, a lakossági jelzések teszik lehetővé, hogy az eddiginél is hatékonyabban tudjunk tenni Erzsébetvárosért!

Abban is erősen bízom, hogy a kormány végre felismeri saját felelősségét az általa kialakított önkormányzati viszonyokért. Azt is belátja, hogy a fővárosi állampolgárok nem az ellenségeik, és őket is megilletik ugyanazok a jogok, mint bármelyik más választópolgárt. Velük vagy nélkülük, de mi 2024-ben is Erzsébetváros fejlesztésén fogunk dolgozni!

Bárdi Zsuzsanna alpolgármester, Momentum

Körzetemben, a második választókerületben több fontos, az előző vezetés által elhanyagolt terület fejlesztése is elkezdődött tavaly. Ezek közé tartozik a Klauzál tér felújítása vagy a Csányi utcai és Kisdiófa utcai önkormányzati házak renoválása is.

Ha minden a várakozásoknak megfelelően halad, úgy 2024 őszére megújulhat a Klauzál téri közpark és majd a környező utcákat sem csúfítják el évtizedek óta romos homlokzatok. Tavasszal nekikezdünk a Kéthly Anna téri park megújításának is. A kutyafuttatónak nevezett, de valójában csak illemhelynek használt területet a parkhoz csatoljuk, ezzel is növelve a zöldfelületet Belső-Erzsébetvárosban.

Kispál Tibor alpolgármester, MSZP

Egész Erzsébetvárosban, így nálunk a harmadik választókerületben is gond a graffitizés és matrica ragasztgatás megakadályozása, az elkövetők tettenérése, elfogása. Sajnos, nagyon sok közpénzbe kerül a közterületet elcsúfító feliratok, matricák eltávolítása.

Erzsébetváros Rendészeti Igazgatósága ezt is kiemelt feladatként kezeli, januárban az ERI járőrei három tettenérésben, elfogásban vettek részt. Volt, amikor a térfelügyelő központból észlelték a károkozást, más-kor lakói bejelentést követően fogták el és adták át a rendőröknek az elkövetőket. Remélem, hogy idén az önkormányzat és a lakók együttműködésével ebben is előre léphetünk.

Molnár István, független

Az ötödik választókerületben három lakossági kérést szeretnék megoldani idén, mindháromra javaslatot tettem a költségvetés összeállításakor. Ezek:

- Az Almássy utca teljes felújítása, zöldesítése a Dohány utca és a Wesselényi utca között.
- A Szövetség utca – Tivadar utca és a Tivadar utca – Almássy utca sarkok átalakítása úgy, hogy a kúrasautó át tudjon haladni.
- Az Alsó erdősor utca forgalomcsillapítása a Dohány utca és az Izabella utca között.

Mint társasházi tanácsnok az egész kerületre vonatkozóan az ideai társasházi pályázatokat és a társasházakban élők lakossági pályázatait emelném ki, melyek minden eddiginél sokrétűbbek, kedvezőbbek lesznek.

Szücs Balázs alpolgármester, DK

Nagyon remélem, hogy 2024 a felújítások és a fejlesztések éve lesz a hetedik választókerületben. A Nefelejcs utcában növényesítünk, az utca két oldalán új fasorokat telepítünk, új járdafelülettel – kizöldül az utcakép. A zöldítés megkezdődik a Damjanich utcában is, amely ugyan a fővároshoz tartozó útvonal, de Erzsébetváros idén is mindent megtesz, hogy élhetőbbé tegye. Fedett utasvárót kapnak a trolis és buszmegállók, újabb biztonsági kamerákat is felszerelünk. Folytatódik a felújítás a Nefelejcs és a Magonc óvodákban is. A gyerekek kezdeményezésére idén, a környezettudatosság jegyében eljuthatnak majd a Budai Vadasparkba és a Tropicariumba is.

Az utca, ahol a jövő épül

Amikor egy házat újjáépítenek, homlokzatát helyreállítják, természetesen örülnek a lakók, valószínűleg még a szomszédok is, akik naponta látják, és persze kiérdemli a járókelők elismerését is. Ám amikor egy utcában egymás mellett három házat állítanak helyre, ott új közösségi terek jönnek létre, az utca végén pedig egy kellemes park tűnik fel – ez már más minőség. Éppen, mint a Csányi utca esetében.

Barát József

Erzsébetvárosban tavaly 30 év legnagyobb társasház felújítási programja kezdődött el hárommilliárd forintos értékben. A következő két évben az EVIN, a kerület ingatlangazdálkodási cége 27 kizárólagosan önkormányzati tulajdonú épületet újít fel. Ennek a munkának kiemelt helyszíne a Csányi utca, ahol három egymás mellett álló épület helyreállítására kerül sor, és ez gyökeresen átalakítja az utca képét.

Annak az utcának a képét, ahol új kulturális intézmények jöttek létre. A Csányi5 Zsidó Történelmi Tár, és a Gólem Színház egyszerre képviseli a környék hagyományait és a kortárs zsidó kultúra eredményeit. Mellettük a kismamák számára létrehozott HelloAnyu kávézó és közösségi tér a személyes kapcsolatok korszerű helyszíneként működik, és persze az utcából nem hiányozhat egy modern szálloda sem. Ez az utca összekapcsolja a színházairól és gasztronómiájáról híres Nagymező utcát a megújuló Klauzál térral: ami itt történik, az sokkal több,

„Megújuló társasházak” program

A projekt keretében Erzsébetváros 27 önkormányzati tulajdonú lakóházának helyreállítását végzi el a következő két évben összesen 3 milliárd forint értékben. A Csányi utca 10-es, 8-as és 4-es épületeken kívül a környéken még idén elkészülhet a Klauzál tér 7-es épület homlokzata, valamint a Kisdíófa utca 8. és 12. szám alatti társasházak felújítása is.

mint egyes házak megújulása: ez együtt már városfejlesztési projekt.

Ahogy az épületek visszanyerik régi fényüket, egyszerre képviselik a jövőt és a világvárosi múltat, amikor a Kleine Feldgasse utcát 1878-ban arról a Csányi Lászlóról nevezték el, aki az 1848-49-es szabadságharc idején a hadsereg kormánybiztosa, majd a Szemere kormány minisztere volt. A világvárosi múltat, amikor a múlt századelőn a villamos a Klauzál térről befordult ide, hogy végigcsilingeljen a Nagymező utcán. Amikor a Csányi utca 4-ben lakott az ország orvosa dr. Bruck Lipót a *Házi gyógyszerész közhasználatra* című könyv

szerzője, az *Oktató Házi orvos* című lap szerkesztője. A szomszédos épület a Zachár családé volt. Itt élt Zachár Antal császári és királyi hadbiztos, a VII. kerület második előjárója, akitől a ház kulcsait ifj. Zachár Antal Budapest Székesfőváros Központi Pénztárának helyettes igazgatója vette át. A 10-es szám alatt, a Balassi házban náluk is ismertebb férfiú alkotott. Bizonyos Kucsera Alajos, azaz Aloise Kutschera, a neves szanzon és kuplészertő, aki Bécsben még népszerűbb lett, mint Budapesten. Anyanyira, hogy a Tudod, anya mit álmodom, azaz a *Liebe Mutter* című dalát az osztrák előadók máig is műsorukra tűzik.

Takarítók kerestetnek!

Tiszta utca, rendes kerület

Ha van olyan kérdés, ami minden erzsébetvárosit izgat, az a köztisztaság állapota, hiszen mindenkit bosszant, ha az utcákat szemetesnek, koszosnak látja. A kerületben eddig külső cég takarított, január elsejétől ezt a munkát maga az Erzsébetváros Fejlesztési és Beruházási Kft. végzi.

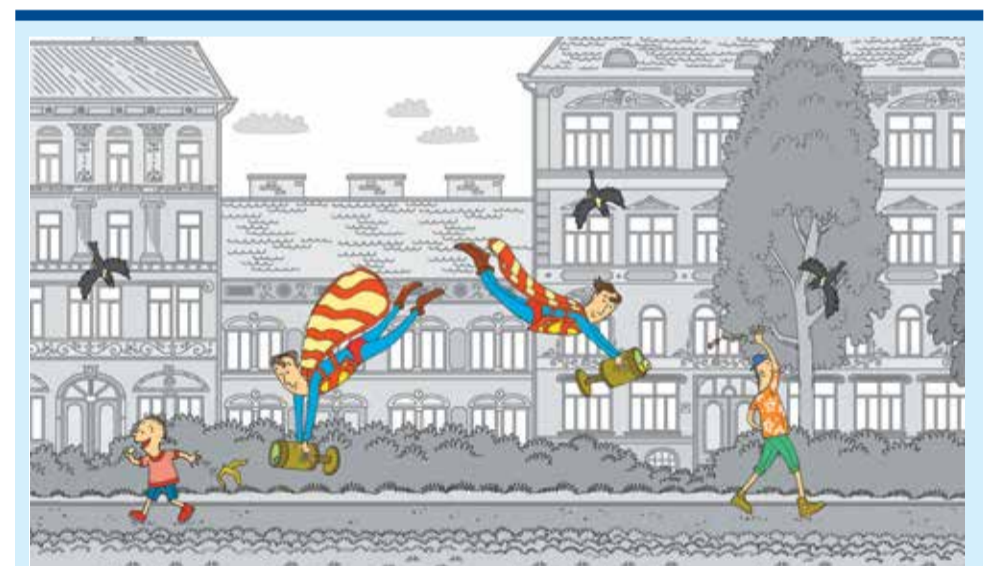
Dalia László

Az önkormányzatnak eltökélt szándéka, hogy az eddiginél is nagyobb rend és tisztaság legyen a kerületben, ezért új, a korábbiánál alaposabb takarítási szakmai program készült. Takarítási körzetekre bontották a kerületet, újratervezték a gépi takarítást, és a bulinegyedben, ahol leggyorsabban gyűlik fel a szemét, délután és hétfőig is takarítani fognak. Természetesen ehhez nagyobb létszámra és sokkal tudatosabb tervezésre lesz szükség.

Az Erzsébetváros Kft. 40 takarítói állást hirdetett meg, és már maga a munkaeö toborzás is meglehetősen bonyolult, hiszen erre a munkára nem a munkásosztály krémje jelentkezik. A gépi takarítás mellett a dolgozók utcát söpörnek, szemetet gyűjtenek. Télen, csak kézi takarítás van a csúszásveszély miatt, ilyenkor nem lehet vízzel tisztítani a járdákat, kapualjakat. Eddig a 40 álláshelyből csak 21-et tudtak betölteni, pedig már tavaly október 19-én elkezdődött az interjúztatás. Vagyis hihetetlenül magas a fluktuáció. Sokan érkeznek hajléktalanszállóról és több értelmi fogyatékos is akadt a jelentkezők között. A 625 jelentkezőből csak 316 jött be a központba, hogy megismerje a

feltételeket, s közülük mindössze 46 állt munkába. Január 19-ig közülük 21 kapott szerződést, s többen még a 2 hetes próbaidőt töltik. Ha nem állnak tovább idő előtt és megfelelnek, akkor léphetnek munkaviszonyba. A feltételek nem rosszak. A bruttó alapbér 300 ezer forint, 50 ezer forint mozgóbéért is kaphatnak, évente 250 ezer forintnyi cafeteria valamint 13. havi bér is jár. És felszerelik őket, kapnak munkaruhát, mellényt, kesztyűt, bakancsot.

Részletes szakmai program készült Dr. Bernáth Attila, polgármesteri biztos vezetésével, aki az Erzsébetváros Kft. átalakításért felel. Csapata tudományos alapossgal felmérte, hogyan lehet a kerület takarítását úgy megszervezni és elvégezni, hogy egyetlen talpalatnyi hely sem maradjon ki, s kiemelkedő minőségben történjen a takarítás. Két részleget állítottak fel, az egyik Belső-Erzsébetvárosért, a másik Középső- és Külső-Erzsébetvárosért felel. Mindkét részlegnél két-két csapat dolgozik és alapvető változás, hogy Belső-Erzsébetvárosban délutánonként és hétfőig is takarítanak majd. Az új filozófiában a területvédelem kapott prioritást: többször ellátogatnak majd ugyanazokra a helyekre, vagyis a reggeli intenzív takarítás után délután fenntartják az addigi rendet. Télen persze annyival nehezebb a mun-

Tiszta örület

Szüics Édua rajza

ka, hogy a gépek plusz 5 fok alatt már nem működtethetők, így marad a kézi takarítás. Igaz a pincelejárásokat, kapualjakat elektromos porszívóval ilyenkor is meg lehet tisztítani.

A terület 336537 négyzetméter, s ennek több, mint 72 százaléka kerületi. A többi fővárosi kezelésben van, de ezután azokat is takarítani fogják, vagyis Belső-Erzsébetvárosban a Rákóczi utat, Erzsébet és Károly körutat is. Külső-Erzsébetvárosban pedig a Rottenbiller és Damjanich utcát, a Lövölde teret és a Thököly utat. A program olyan részletekre is kiterjed, hogy utcánként milyen hulladéktípusokkal találkozhatnak a takarítók, s hogy például a szemetesek után, amikor elviszik a kukákat, extra terhelés van. A kukából kihulló vagy azok mellé rakott szemét ugyanis ott marad az utcán.

Ki mindenki él majd itt a jövőben? Nem tudhatjuk. Csak azt tudjuk, hogy a volt Balassi ház Erzsébetváros 181 millió forintos beruházással építi újjá. Már eddig megújult a homlokzat, az épület új tetőszerkezetet és nyílászárókat kapott, elkészült a talajnedvesség elleni szigetelés. És sok más, egyebek mellett három akadálymentes lakás, amelyet a kerület a Fővárosi Szolidaritási Alap és a Fővárosi Szociális Közalapítvány együttműködésével alakít ki. Erzsébetváros öt akadálymentes lakásra 11 millió 500 ezer forintnyi pályázati pénzt nyert el, a lakásokra viszont majdnem 79 millió forintot költ. Várhatóan februárban sor kerül ezeknek a lakásoknak a meghirdetése a bérlet pályázaton.

Az épületben tartós, minőségi anyagokból készülő zöldudvar is lesz, amely vonzó környezetet biztosít majd pihenésre, találkozásokra, közösségi programokra. Az udvar kialakításának feltétele, hogy a lakók közös erővel maguk vállalják annak fenntartását. Egyelőre még csak remény, hogy a lakóközösségek felnőnek megújuló környezetük kihívásaihoz. Hamarosan megkezdődik majd a Csányi utca 4-es Bruck-Kern ház és a Csányi utca 8. szám alatti Zachár bérház felújítása is.

A munkálatokról Halmai Gyula az EVIN Zrt. vezérigazgatója lapunknak elmondta: „A Csányi utcai fejlesztések komplex célt szolgálnak, a kulturális és történelmi emlékek megőrzése révén hozzájárulnak Budapest gazdag örökségéhez, épített környezetünk megújulásához és zöldterületeink növeléséhez, egy emberközponitú, fenntartható városrész kiépítését szolgálják. A Csányi utca 6. szám alatti foghíjtelek beépítésével hiánypótló közösségi funkciók valósulhatnak meg. A munkálatok eredményeként a felújított Klauzál tér és Király utca között egy kis összefüggő városrész újul meg.”

A Klauzál térről egyeztettek

Utak, kutak – drón és időkapszula

Fejlődő
Erzsébetváros

A Klauzál tér felújítása január másodikán megkezdődött, a kivitelezők már dolgoznak a terepen, ám annak érdekében, hogy a menetrend egy napot se csússzon, az érdekelt felek január 17-én egy asztalhoz ültek. A tervezők, kivitelezők, az önkormányzat intézményei és a közmű cégek képviselői lépésről-lépésre áttekinthették az építkezés fázisait, az első kapavágástól az utolsó engedélyekig: így nem fordulhat elő, hogy a munkafázisok keresztezzék egymást.

A korábbi állapotokhoz képest lényeges változás, hogy miközben a park sarkait kapukkal megnyújtják, három kapu is akadálymentes lesz. Ugyanakkor még eldöntendő kérdés, hogy milyen teherbírásúak legyenek a belső utak: elbírnak-e egy kisebb teherautót, ami megkönnyíthetné például a lombszállítást. **Sólyom Bence** főépítész álláspontja az, hogy vagy minden útvonal teherbírása legyen elegendő a teherautók fogadására, vagy egyike se hajthassanak be kerti traktornál nagyobb járművel.

Az építkezés miatt a forgalomterelés, a környező utcák időszakos lezárása is folyamatos egyeztetést kíván a kivitelező, a BKK és az önkormányzat között, amely természetesen minden változásról időben értesíti a lakókat. Már korábban eldől, hogy nagy rendezvényeket nem lehet a parkban tartani, mert azok túlzott igénybevételt jelentenének a park számára. Ha ilyen igény felmerül, akkor a vásárcsarnok előtti parkoló lezárásával lehet helyet csinálni, hiszen ott akár ezer ember is elfér.

Jelenleg a téren két kút és egy vízes akna vár feltárára. Az egyik kút a talajvíz szintjének mérésére szolgál, a másik létezése csak a munkálatok előkészítése során derült ki. Ha ebből lehet vizet vételezni, akkor gazdaságosan megoldható lenne az öntözés. Egyébként a tér burkolatai vízáteresztők, így a csapadék megtartása révén amúgy is minimalizálni lehet a locsolást. A téren három ivókút is lesz, a sportpályán, a játszótéren és a kutyafuttatónál.

Fákat, ahogy korábban is már jeleztük, a tér felújítása során csak végszükség esetén vágnak ki, ez a jelenlegi tudásunk szerint két kiszáradt fát jelent, ötöt áthelyeznek és 18 új lombos fát telepítenek. Az Erzsébetváros Fejlesztési és Beruházási Kft. szakemberei arra is gondoltak, hogy a városban, s így a kerületben is a gyakori graffitizés miatt a játszótér játékeit könnyen tisztítható festékkel érdemes kezelni.

A laikusnak talán apróságnak tűnik, de a kutyabarátoknak nagyon fontos, hogy a ku-

tyafuttatón milyen arányban lesz homok- és gumiborítás, s erről még velük is egyeztetnek. A nyilvános WC bejárata a parkon kívül lesz, de olyan helyen, ami könnyen megközelíthető a vásárcsarnokkal szemben lévő kapun át. A tervek szerint ez az illemhely 24 órán keresztül

nyitva lesz majd, megkönnyítve a mindig zsúfolt Bulinegyed tisztántartását.

A kivitelezők megnyugtatták az érdekelteket, hogy a zajjal járó munkák legfeljebb két napig tartanak, s azok hétköznap, munkaidőben történnek. Erről az önkormányzat időben értesíti a

környéken lakókat. A munkálatokat folyamatosan követi majd egy kamera, s időnként drón is felkúldenek, így a felújításról majd videofilm is készülhet.

Hamarosan időkapszulát is elhelyeznek a mélyben, amelyben a munkálatok tervezői az utókornak üzennek. **Dalia László**

A járdaszélen

KI MILYEN KLAUZÁL TERET SZERETNE?

A Klauzál téren a parkosított részen földhányások, markológép, az utat drótkerítés zárja el. A tervek szerint halad a tér átalakítása. A helyieket kérdeztük.

Csérni Mária, nyugdíjas

– Ha a tér kizöldül, biztos szép lesz. Ez ideális pihenőhely, ha nem lepik el a csövesek.

Gombos Gyula, nyugdíjas masször

– Én sajnos nem fogom élvezni, örülök, ha a piacig el tudok menni. Mint látja, kerekesszékekkel járok. De örülök, ha a fiatalok használják a parkot. Ha valaki, én tudom, mit jelent a mozgás. A felújításnak így is örülök. (A tér három bejárata akadálymentes lesz - A szerk.)

Putnokai Mária, Balu kutya gazdája

– (A fotózástól ódzkodik.) Eddig is használtam a Klauzál, főleg a kutyafuttató miatt. A jövőben is így lesz, főleg, ha a kutyafuttató megszépül. Most úgy néz ki, mint egy holdbéli táj. Nem szerencsés, ha túl sok funkciót akarnak egy térnek adni. Nem lehet mindent egy helyre beszüfolni. Kíváncsi vagyok és drukkolok az önkormányzatnak. A felújítás jó gondolat.

Ratkóczyné Szász Ildikó, régiségkereskedő, kutyabarát

– Hadd mutassam be önöknek Lencsikét. Köszönj szépen Lencsi! Mentett kutyus, tizenkét éves. Mint láthatja, nagy kutyás vagyok. Ember- és kutyabarát! Fontos, hogy a tér jó kutyás hely legyen. A Belvárosban nem minden tér ilyen. Egy parkban nekem az a fontos, hogy normálisan le tudjunk ülni, míg a kutyánk kifutkossa magát. A Klauzál fő baja mégsem ez, hanem hogy ma már eléggé kihalt. Valaha nagy élet volt itt. Ha szebb lesz a park, a tér, többen járnak majd erre.

Nebenführer Györgyné, BKV alkalmazott

– Ez mindig lelakott, agyonhasznált hely volt. Elhanyagolt. Bármilyen is lesz, biztos szebb lesz.

Szántó Éva, nyugdíjas

– Zöldet. Mindenképpen zöldebbet, minél több zöldet, sok fával. Hogy mi volt eddig a tér baja? Régóta nem volt felújítva. Minimum húsz éve nem nyúltak hozzá. Önmagában annak is örülök, hogy a munkát látom. Hozzáteszem, ha felújítják és szép lesz, éjszakára le kellene zárni. Ne piszkítsák be, ne szállják meg. (Éva asszony barátságos, de nem akar fotóval szerepelni.)

Fekete Nándor, felszolgáló

– Tetszett ez nekem eddig is. A fiatalok jól érezték magukat, elfocizgattak. És itt van a piac. Valaha ultizni is lehetett. Nekem a Klauzál mindig jó hely és ez a jövőben is így lesz.

■ B. A.

Kutyások: séta helyett szimatmunka

Megkezdődött a Klauzál tér felújítása, a kivitelezők szerint várhatóan már májusban átadják a megújult kutyafuttatót is. De hová vigyék addig is a gazdák négylábú barátait? A legközelebbi kutyafuttató a Kéthly Anna téren van, illetve az Almássy téri valamint a belvárosi Erzsébet téri kutyafuttató sincs messze. Van aki számára elérhető a Városliget is.

És mit ajánl a szakember azoknak, akik életkoruk vagy egészségi állapotuk miatt nem tudnak naponta nagyobb útra indulni házi kedvencükkel? **Hirbek Edina**, a ZöldEb Kutyás Érdekvédelmi Egyesület vezetője szerint a kutyák mentális lefárasztása is megoldást jelenthet. „Egy 15 perces otthon végezhető sz-

imatmunkás feladat, annyira megdolgoztatja a kutyát, annyi energiáját leköti, mintha egy órát sétált volna a városban.”

De mi is az a szimatmunka? Erre valóak például a kutyás logikai játékok, amelyekbe jutalomfalatokat kell elrejtetni, és blöki dolga, hogy a különböző kallantyúk tologatásával, emelgetésével hozzáférjen a csemegékhez. Ugyanerre jók a szimatszönyegek is, a textiltől készült rojtok, „fűszálak” közül fogja a kutyus kikutatni a juti falatokat. Jó hír, hogy ezekre a szórakoztató játékokra pénzt sem kell költeni. Hirbek Edina házi módszert javasol: szórjanak egy marék tápot egy fürdőlepedőre, hajtogassák szalvétaszerűen, és kössenek rá egy lazább csomót is. A kutya lega-

lább 10-15 percet fog eltölteni azzal, hogy kibogozza a csomót, s így hozzájusson a falatokhoz. A ZöldEb vezetője állítja, ilyen és ehhez hasonló megoldásokkal, akár heti két-három sétát is kiválthatnak, ami jól jöhet a fagyos, hideg, esős napokon. ■ S. ZS.

Buják Attila

Új választási törvény a fővárosban

Saját igényei szerint alakította át az önkormányzati választási rendszert a Fidesz-KDNP, kényszerhelyzetbe hozva ezzel a Fővárost vezető ellenzéki pártokat. Az újonnan kialakított káosz a NER pártjainak tökéletesen megfelel, ezzel együtt kevés az esélyük arra, hogy megnyerjék Budapestet – állítja a közvéleménykutató. Erzsébetvárosban továbbra is az összefogás a megoldás – mondja a polgármester.

Fotó: az Árvíz című kép Bazánth Ivola Budapest-kiállításáról

Az egók harcát korlátozni kell

Karácsony Gergely vészjósló levelet írt a fővárosi koalíció pártjainak (DK, MSZP, Momentum, Párbeszéd). Ebben arra szólítja fel őket, zárják le végre alkudozásait. Alakítsanak egyetlen, közös listát, egyezzenek meg a támogatott polgármesterjelöltekben. Tartsák nyitva az ajtót az LMP előtt, tegyenek méltányos ajánlatot a kutyapártnak. Ha egy-egy kerületben nem tudnak megegyezni, előválasztást írjanak ki.

Niedermüller Péter, Erzsébetváros polgármestere azt mondja: a legjobb megoldás a NER túlhatalmának visszaszorítására – és ezt 2019 is bizonyította – az összefogás. „Így vagy úgy, erre a legtöbb ellenzéki önkormányzatban megvan a lehetőség és az igény is. Kérdés persze, hogy az egók harcát alárendelik-e a politikai szükségszerűségnek?” A polgármester szerint Erzsébetvárosban stabil a koalíció, még akkor is, ha néhány szakkérdésben voltak és vannak viták a koalíciós partnerek között. „Meg fogunk állapodni, mert ez a kerületben lakók érdeke.

Folytatni fogjuk a megkezdett munkát, például a fideszes ingatlanmutyiban kis híján elvesztett Király utcai épületeink helyreállítását, a társasházaink rekonstrukcióját, az önkormányzati lakások felújítását.

Abban mindannyian egyetértünk, hogy nem szabad engednünk a szociális támogatásainkból, mert egyre több a rászoruló. Erzsébetvárosnak fejlődnie kell, és aki ezzel egyetért, az tovább jön velünk az úton” – teszi hozzá a polgármester. Niedermüller Péter szerint egyébként azért is elhibázott a választási törvény jelenlegi módosítása, mert a Főváros vezetéséből így éppen azok – a kerületi polgármesterek – szorulnak ki, akik a legtöbb információval rendelkeznek a kerületeket is érintő fontos döntések meghozatalához.

NIEDERMÜLLER PÉTER, polgármester

Kenhető, gyúrható, vagy akár el is dobható

Hogy választási év van, nemcsak abból tudjuk, hogy elkezdődtek az ellenzéki egyeztetések, hanem abból is, hogy decemberben a NER megint átírtta a választási törvényt. Ezúttal fordított irányban.

ZÁVE CZ TIBOR Závecz Research igazgató

Eddig 23 kerületi polgármester ült be a közgyűlésbe, némi kompenzációs kiegészítéssel. Most visszaállították a 2014-ig funkcionáló listás szavazást – ahogy mondják – az „arányosítás” jegyében. Valójában a kormánypárt azt reméli, így jön ki jobban. És hogy még

jobb megpörgezzék a lapokat, az Európai parlamentti és az önkormányzati választást ugyanazon a napon rendezik. Hogy miként igazodhat el a választásrengetegben (kerület, főváros, Európa) az erzsébetvárosi szavazó, azt a Závecz Research méréseiből próbáltuk kihámozni.

Závecz évekre visszanyúló mérései szerint Karácsony Gergely legrosszabb főpolgármesteri eredménye 51 százalék volt 46 ellenében, most ennél csak jobb számokat lát. Ha bárkit indít ellene a Fidesz (és a főpolgármester nem hibázik), beállhat a Tarlós legyőzésekor látott állapot. (51-44.) Ez nem független attól, hogy természetesen a fővárosban is a Fidesz a legerősebb. Legrosszabb formájában 36 százalékon állhatott, a 2022-es országgyűlési választáson 41 százalékot produkált. De vidéki főlényét meg sem közelíti. Ez ma már kulturális különbség, amit nem könnyű egy-egy kampánnyal megváltoztatni. A Fidesz 2014-ben úgy ítélte meg, hogy a listás rendszer eltörlése az ő malmára hajtja a vizet, lévén, hogy jóval több kerületi polgármestere lesz. 2019-ben a rendszer rájuk omlott. Most vissza is állították a listás választást, „igazságszeretettől”, a választói arányosság helyreállítása miatt. A 33 fős Fővárosi Közgyűlésben a Fidesznek ma 13 szavazata van, ketten függetlenek, így Karácsony Gergely 18 voksra számíthat.

Az új rendszerben két dolog számít. Egyrészt itt is érvényes az 5 százalékos bejutási küszöb. Ha egy induló lista az öt százalékot el nem éri, szavazatai felszívódnak, azokat meghatározott kulcs szerint kiosztják. Ha a Fidesz most

is hozná az országgyűlési választáson Budapestre produkált 40-41 százalékot, az Závecz szerint 13 mandátumot jelenthetne. De ha a vártól nagyobb számú szavazat tűnik el, a mandátumszám megugorhat. Előállhat olyan helyzet is, amelyben 16 mandátum a Fideszé (az már majdnem a közgyűlés fele), a többség csak a főpolgármester szavazatával biztosítható. A Fidesz célja valószínűleg az, hogy belője a már-már billegő 15-16 mandátumot, s a főpolgármester életét stresszesebbé tegye. A másik esély, hogy több Budapesten kicsinek számító párt a bejutási küszöb alá csúszik. Ha keletkezik tíz százaléknál elhulló szavazat, az leginkább a vesztes izmosítja. Tegyük fel, nem jut be a Mi Hazánk (Závecz 6 százalékra méri) vagy kimarad a kutyapárt, amely a fővárosban szintén 6 százalék körül járhat. Esetleg mindkét párt elhasal, s két-három mandátummal szűkül a különbség.

Ugyanezek a pártok be is juthatnak. Ha valamelyik szerez 2 mandátumot (talán a kutyapárt esélyes lehet erre), az a főpolgármestert minden piti ügyben a hulladékkezeléstől a zebrafelfestésig egyeztetési helyzetbe sodorhatja. Az alkudozás rutinná válhat. Ez a gyengeség, a kétbalkezesség képzetét keltheti. Előfordulhat, hogy Karácsony, aki népszerűségét négy év alatt stabilizálta, szavazatokért udvarolhat.

Závecz szerint korántsem biztos, hogy a Fidesz a törvénymódosítással nyert is. De mivel ez a játszma nem került semmibe (és az ellenfél tornáztatása szórakoztató) nem akarták a poént kihagyni. „Kizártnak tartom, hogy tizenhét mandátumot szereznek és többségbe kerülnek – mondja a közvéleménykutató. – De nem láthatunk a jövőbe.”

A rés mindenesetre szűkebb lehet, mint a polgármesterek által uralt közgyűlésben. A történetnek egyetlen tanulsága van. Kétharmados világban, rendeleti kormányzás mellett, a törvény olyan, mint a viasz. Olvasztható, kenhető, gyúrható. Vagy akár el is dobható.

Budapest 2073-ban, a Midjourney mesterséges intelligencia képe az Énbudapestem honlapról

Budapestiek a budapesti gondokról

A fiatalok a sok autót és a dugókat, az idősebbek az egészségügy rossz állapotát, a kormánypártiak a koszt és szemetet, az ellenzékiek pedig a forráshiányt tartják Budapest legnagyobb problémájának, ám ha nem a főváros gondjairól kérdezik, hanem a sajátjaikról, akkor mindenkinek a drágulás a legnagyobb baja. Ez derül ki a Republikon Intézet fővárosi felméréséből. A szakpolitikai kérdéseknél sokat számít a párt-szimpatia, főleg az autós közlekedés és a főváros-kormány-kapcsolat témája átpolitizált.

Szintén jellemző, hogy míg az ellenzéki szavazók relatív többsége (21%) a forráshiányt tartja Budapest legnagyobb gondjának, addig ezzel csak minden tizedik kormánypárti szavazó ért egyet. E mögött pedig nem nehéz meglátni azt az ellenzéki üzenetet, amely szerint a kormányzati elvonások és adók (például a szolidaritási hozzájárulás) csődökézi helyzetbe juttatták a fővárost. A legkevesebb budapesti a főváros és a kormány viszonyában érzékelt pozitív változást az elmúlt négy évben.

Élőlánc Erzsébetvárosban

Ezt a terhet mindig viselnünk kell

A gettó felszabadításának 79. évfordulóján élőlánccal emlékeztek az áldozatokra Erzsébetvárosban.

Buják Attila

1945. január 17–18-án a szovjet csapatok elérték Pest központi részeit. A harcok Budán tovább folytatódtak, de a gettó fegyveres őrsege már elmenekült. Az ostromot a gettó lakói közül hatvannyolcezen élték túl, a gettó felszabadulása után körülbelül 3000 temetlen holttestet találtak. Többségüket a zsinagóga melletti tömegsírban temették el.

A gettó felszabadulására élőlánccal, a sófár (kos szárvból készült kürt) hangjai mellett emlékezett Erzsébetváros. Az egyik cél a kegyelet mellett az emlékezés, a fiatalok bevonása volt. Borgula András, a rendezvény társszervezője, a Gólem Színház igazgatója elmondta: tizenhárom iskola diákjai vettek részt az élőlánccban, tíz intézmény tanulója a kerületből és három zsidó iskola diákjai. Becslések szerint kétezer fiatal alkotta az egykori gettó területét körbevevő élőlánccot.

A diákokon kívül megjelentek civil szervezetek is. A Csányi utcában, a Gólem Színház előtt a szervezők már reggel nyolctól osztogatták a megszabadulást jelképező fehér léggömböket.

A rendezvény helyszínén a tűzfalra függesztették a korabeli dokumentumok fénymásolatait.

Bevezetőként **Ullmann Mónika** olvasott fel egy részletet a holokausztot túlélő Szép Ernő írásából. Jákov Hadasz-Handelszman, Izrael nagykövete kegyelettel emlékezett az áldozatokra, és felhívta a figyelmet az Európában is újra terjedő antiszemitizmus veszélyeire.

Karácsony Gergely főpolgármester Ferenc pápa szavait idézte: „Budapest nem a falak, hanem a hidak városa. A budapesti gettó a magyar történelem legsötétebb korszakának helyszíne. A gettó felszabadulása sok polgártársunknak akkor az életet jelentette. Nem fedkezhetünk meg arról, hogy a holokausztot nem mások követték el velünk szemben, magyar emberek követték el magyar emberek ellen. Ha nem nézünk szembe felelősségünkkel, nem szabadulhatunk a múlt árnyaitól.”

Niedermüller Péter, Erzsébetváros polgármestere szerint nehéz elképzelni hetven-nyolcvan év távlatából, mit jelentett a gettó lakóinak 1944-45 borzalmas és hideg tele. „Emlékeznünk kell arra, mi történt Budapesten, ezt a terhet mindig viselnünk kell! Mindig föl kell emelnünk szavunkat a rasszizmus, az antiszemitizmus, a gyűlöletkeltés ellen! Hajtsunk fejet az áldozatok előtt, és legyen bennünk bátorság szembeszállni a barbársággal” – mondta a polgármester.

A megemlékezés lezárásaként a politikusok, köztük **Bárdi Zsuzsa** és **Szüics Balázs** alpolgármesterek is beálltak az élőlánccba. A sófár hangjai mellett fehér léggömbök szálltak a magasba.

Séta az áldozatok emlékére

Sándor Zsuzsa

Január 18-án a Pesti gettó felszabadításának 79. évfordulója alkalmából emléksétát szerveztek. Immár hagyomány, hogy ezen a napon a menet a Csányi utca 5-ből, az Erzsébetvárosi Zsidó Történelmi Tártól indul, és azt **Deák Gábor**, a Mazsike egyik alapítója vezeti. Ezek a séták korábban mindig a Klauzál téren értek véget, ott, ahol a gettó felszabadítása után 3000 zsidó fogoly holttestét találták meg. A Klauzál tér felújítása és a megkezdett munkálatok miatt, idén a Csányi5-ben ért véget a program, ott hangzott el a Kaddis, és az áldozatok emlékére gyűjtött mécseseket a Zsidó Történelmi Tár ablakaiban helyezték el.

Az esemény bent folytatódott, **Niedermüller Péter** polgármester beszédével. Hangsúlyozta, hogy soha nem szabad elfeledkezni az áldozatokról, de azokról sem, akik a szörnyűségeket elkövezték. Magyarok voltak ők is, és magyar

honfitársaikat gyilkolták meg. „Emlékeznünk kell, mert az antiszemitizmus ma is jelen van a világban. Háború folyik Izrael ellen, és sokan azokat az izraelieket okolják a háborúért, akik pedig csak a megtámadott hazájukat védik.”

Az emlékezést **Heisler András**, az Erzsébetvárosi Zsidó Örökségért Alapítvány elnöke folytatta. Kiemelte, milyen fontos a különböző zsidó vallási irányzatok egysége, az ortodox és neológ közösségek integritása.

Részt vett a megemlékezésen **Szenási Jonathan Sándor** református lelkész is. Őszintén szólt arról is, milyen gyakran hallott még a teológusok között is antiszemita beszédet. Pedig a kirekesztés minden formája ellentétes a kereszténység szellemiségével. Amikor Kápolnásnyéken szolgált, az ő irányításával hozták rendbe a helyi zsidó temetőt.

Zarka Dénes, a budapesti Avilai Szent Teréz Plébánia diakónusa következett. Ő itt, a VII. kerületben nőtt fel, belvárosi gimnáziumba járt, ám a holokausztot épp csak megemlégték

ték a tankönyvekben. A gettó nem létezett a köztudatban. Igazából csak a rendszerváltás után, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen hallott először arról, hogy mi történt itt a náci bevonulása után a magyar zsidósággal. Pedig a traumákat csak úgy lehet feldolgozni, ha nyíltan beszélünk róluk.

Zeitler Ádám rabbijelölt is személyes történetet idézett fel. Ő is Erzsébetvárosban nőtt

fel, a nagyszülei a Dob utcában laktak. Holokauszt túlélők voltak mindketten. Tőlük Ádám sok mindent megtudott már gyerekkorában is a Pesti gettóról. A rabbijelölt hozzátette: a Tóra szerint az emlékezés azért is fontos, mert áldást hoz a következő generációkra. Zeitler Ádám két kislánya már zsidó szellemben nevelkedik, és büszke örömmel élnek meg a saját identitásukat.

Beszélni az elmondhatatlanról

A budapesti nagygettó felszabadulásához kötődik a **Nemzetünk traumája** című kiállítás, amely február 7-ig látogatható a Csányi utcai Zsidó Történelmi Tárbán. A Csányi5 és az ART-alkulás Galéria közös tárlatáról a galerialapító Tölgyesi Katalinnal beszélgettünk.

• **Miért lett a kiállítás címe Nemzetünk traumája?**

– A trauma feldolgozása kulcskérdés, hiszen az, ami a vérszörnyűségeknél történt, nem csupán a zsidóság terhe, hanem mindannyiunké, nemzetünk traumája. Emlékeznünk kell azokra az üldözöttekre, akiket honfitársaik a társadalomból, a térből és időből végleg kitaláltak. Ez a tragédia mély nyomot hagyott a nemzet lelkén. Közünk van egymáshoz!

Szükséges megtanulnunk azt, hogyan viszonyuljunk egymás fájdalomhoz.

Szükségünk van arra, hogy empátiával közeledjünk a másikhoz, hogy a mi fájdalomunk is érthetővé váljon. Szükségünk van arra, hogy kinyissuk egymás felé a szívünket, mert ez lehetőséget ad arra, hogy elkezdődjön a trauma feldolgozása. A megemlékezéshez hozzátartozik, hogy beszéljünk a szörnyűségekről.

• **Az ArtAlakulás Galéria rendhagyó módon működik, de mit is jelent ez?**

– Galériánknak nincsen állandó kiállítóhelye. Meghívásoknak teszünk eleget, ahogyan most is. A galéria tehát lényegében egy több lábon álló virtuális műhely, oda megyünk, ahová hívnak bennünket és több helyre folyamatosan visszajárunk. Itt a Csányi utcában először állítunk ki, de azt hiszem, nem utoljára. A most kiállított képek speciális technikával készült fotógrafikák, fotómontázsok, vegyesteknika. Csodálatos dolog, hogy az ember több képet úgy tud egymásra helyezni a technika segítségével, mint annak idején a nagy montázsalkotók, például Bálint Endre.

■ B. L.

Százmilliók bölcsőde-fejlesztésre

Erzsébetvárosban három önkormányzati bölcsőde van, működtetőjük a Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ. Az intézmény vezetője, **Farkas Tünde** lapunknak elmondta, hogy az elmúlt években az önkormányzat több százmillió forintot költött a bölcsődék felújítására és korszerűsítésükre. „2021 novemberében a Lövölde téri bölcsőde játszókertét teljeskörűen felújítottuk. A Városligeti bölcsődét kifestettük, felújítottuk a tetőt és napelemeket szereltünk fel. A Dob bölcsődében tavaly megtörtént a teljes udvarrekonstrukció, a tető és az épület szerkezeti hibáit kijavítottuk. Itt a teljes áramellátást napelemekkel biztosítjuk, ami rendkívül környezetkímélő.”

Sándor Zsuzsa

A kerületi bölcsődékben nincsenek várólisták, sőt, az üresen maradó helyekre más kerületből is fogadják a gyerekeket húsz hetestől három éves korukig. Például a 125 férőhelyes Városligeti bölcsődébe rendszeresen hozzák a hatodik kerületből és Zuglóból is a kicsiket. A Dob utcai bölcsőde 120 férőhelyes, itt most 101 kisgyereket látnak el.

A Lövölde téri lakásbölcsőde a legkisebb, 60 fős, családias légkörű hely. „A szolgáltatásaink is némileg eltérők – magyarázza **Kis Hercegh Ildikó**, vezető – 40 gyermeknek nyújtunk bölcsődei alapellátást. A fennmaradó 20 helyen, a Pötöm klubban, gyermekfelügyeletet biztosítunk. Azoknak a családoknak igyekszünk segíteni, akik nem akarják bölcsődébe íratni a gyereket.

A szülő inkább otthon marad, de azért szeretné, hogy a kicsi közösséghez is szokjon, vagy vi-
gyázzanak rá, amíg ő az ügyeit intézi.

Az erzsébetvárosi gyerekek ingyenes étkezést kapnak, a máshonnan érkezőknek 768 forint a napi étkezés, és a gyermekfelügyelet díja óránként 533 forint.” A Lövölde téri bölcsőde egy bérházban található, az önkormányzat tavaly felújította a gazdasági bejárat környezetét, hogy a szülőket és gyerekeket kulturált körülmények várják.

Nagy szükség van a bölcsődék gondozói-nevelési programjaira. Országszerte egyre több kisgyereknél tapasztalható elmaradás a beszéd- és mozgásfejlődésükben, az erzsébetvárosi gyerekeket azonban sikerrel zárkóztatják fel óvodakezdésig. **Márton Beáta**, a Városligeti bölcsőde vezetője elmondta, első körben a bölcsődei kisgyermeknevelők szűrik a piciket, és ha fennáll a fejlődési elmaradás gyanúja, a szülőket a kerületi Pedagógiai Szakszolgálat-hoz irányítják. Ők vizsgálják meg a gyerekeket, diagnózist állítanak fel, s javaslatot tesznek a fejlesztésekre.

Gyógyterápiák, logopédiai és pszichológiai vizsgálatokat a Varázsdoboz Fejlesztési Központban is végeznek. Gyermekpszichológusuk rendszeresen látogatja a bölcsődéket, és ott folytat egyéni foglalkozásokat.

A Dob utcai bölcsőde vezetője, **Bubori Hajnalka** úgy véli, az elmúlt három-négy évben megduplázódott a fejlesztésre szoruló gyerekek száma. Szakértők szerint ennek részben a Covid az oka. Az akkor született gyerekek most lettek bölcsődések. A pandémia alatti korlátozások miatt nem tölthettek elég időt a szabad-

Fent, balról **Márton Beáta**, a Városligeti bölcsőde vezetője, **Bubori Hajnalka**, a Dob utcai bölcsőde vezetője, **Kis Hercegh Ildikó** a Lövölde téri lakásbölcsőde vezetője, **Csombók-Kovács Adrienn**, a Varázsdoboz szakmai vezetője

ban, játszótéren, gyerekek között. A szülőket is terheltek a járvánnyal kapcsolatos problémák, egzisztenciális gondjaik adódtak, kevesebb figyelmet juthatott a picikre, s ez a szociális és nyelvi fejlődésükre is kihathatott.

A Varázsdoboz szakmai vezetője, **Csombók-Kovács Adrienn** is megerősíti: jóval több gyereket hoznak hozzájuk idegrendszeri éretlenség, eltérő/megkésett mozgás- és beszédfejlődés miatt fejlesztésekre: „A rohanó világban túl sok inger éri a piciket, ugyanakkor kevesebbet kommunikálnak velük. Sokkal több a kutyú az életükben, amelyeket gyakran elektronikus bébiszitterként használnak a családokban. Csak hogy ez kifejezetten káros az idegrendszeri fejlődésre. Két éves kor alatt egyáltalán nem lenne szabad ilyen eszközöket használni, három éves korban is maximum fél órát lehetne gyermektartalmú műsorokat nézni a képernyőn szülői felügyelet mellett. Csombók-Kovács Adrienn azonban már találkozott olyan két és fél évessel, aki napi 4-6 órát töltött a képernyő előtt.”

A Varázsdoboz szakmai vezetője hozzátesszi: a megkésett beszéd- és mozgásfejlődés nem függ a családok társadalmi helyzetétől. Jóval

több a szorongó gyerek is, azonban a beilleszkedési és magatartási problémák inkább az óvodás és iskoláskorban mutatkoznak meg. 2024 februárjától a Varázsdobozban pszichodráma csoportot indítanak az 5-7 éves korosztálynak, amelyre pszichés problémával küzdő gyerekeket várnak. A Varázsdobozban szükséges volt a megnövekedett igények miatt a szakmai team bővítése. Klinikai szakpszichológust alkalmaztak, az idegrendszerileg éretlen, szorongó, mozgásfejlődésükben elmaradt gyerekek segítségére. Több olyan csoport is indul a közeljövőben, amelyekkel a sikeres iskolakezdést szeretnék támogatni: „Iskolás leszek...” komplex iskola előkészítő, „Hang, szó-lam!” játékos beszédfejlesztés logopédus vezetésével és Me-secsoport pszichológus irányításával.

A bölcsődei pedagógiai program alapja a szeretetteljes kommunikáció. Értékeiket a szülőknél is át akarják adni. A Városligeti bölcsődében az emeletre vezető lépcsőkre felrajzolták a bölcsis jeleket, a lépcsőfokokra különböző kifejezéseket írtak: „Szeretet, barátság, közösség, vidámság, játék”, stb. Így a szülő is nap, mint nap szembesülhet azzal, mi az, ami igazán fontos az életben.

Kerekasztal beszélgetés a Magvető Cafében

Az egészségügy újraélesztése

Súlyos témát választottak a szervezők a Mindenki Erzsébetvárosa program havonta jelentkező kerekasztal januári beszélgetésére: az egészségügy állapotáról nehéz biztató diagnózist adni.

Buják Attila

Niedermüller Péter vendégei – Pusztai Erzsébet volt államtitkár, **Komáromi Zoltán**, a DK árnyékkormányának egészségügyi-minisztere, **Badacsonyi Szabolcs** Erzsébetváros polgármesterének tanácsadója és **Havasi Gábor** fővárosi egészségügyi tanácsnok – a reményre okot adó jeleket keresték. A beszélgetés egyik alaptétele az volt, hogy a „döglött ló” meghatározással nem megyünk sokra, az csak közönyhöz, önfeladásához vezet. Önmagában az is biztató volt, amivel Pusztai Erzsébet kezdte: az egészségügy „nem omlott, nem is omlhat össze.” Erodálódik, bomlik. De létezik. Valamiféle ellátás mindig lesz. Működik az egészségügyi bürokrácia. A szakrendelők többsége ellátja feladatait. A

rendszer az egészségügy szereplőinek hősiesége tartja össze. Egyre hosszabbak lesznek a várólisták, nő a betöltetlen praxisok száma. A rendszer süllyed, de nem süllyedhet el.

Komáromi doktor kivédhetetlen következménnyel kezdte: a szakma vészesen elöregedett, hetven-hetvenöt éves orvosok, ápolók töltenek be másfél státuszokat. Badacsonyi Szabolcs okfejtésének lényege, hogy bármely egészségügyi reformhoz ciklusokon átívelő, pártokat felölelő összefogásra lenne szükség. S mivel a rendszer bonyolult, a politikusok nem értenek hozzá. Jobb híján mindent halogatnak. Ezért aki valamiféle reformba kezdett, s nem érte be pompás tervezetekkel, már az induló fázisban elbukott. Orbán alaptétele ma is az, amit első miniszterelnöksége idején mondott: „az egészségügy nem választásdöntő tényező.”

A beszélgetés résztvevői szerencsére nem mentek bele abba a csöbe, hogy „minden, ami rossz az egészségügyben, a NER korszak terméke.” (Kétségtelen, 2010 óta az omlás lavinaszerű.) A harmincnégy éves történet részsikerek és bukások bonyolult szövedéke. Például készülni kellett volna arra, hogy az uniós belépés után – mint Pusztainak egy görög uniós biztos előre mondta – a legambiciózusabb, fiatal kelet-európai orvosokat a Nyugat kíméletlenül lenyúlja. Elkezdődött a kivándorlás. Az eredmény sorvasztó. Komáromi szerint a következmény: a rendszerből 826 praxis hiányzik, ám ennek a 826 praxisnak

egy millió kétszáz ezer embert kellene ellátnia. Hogy miként keletkezhet a kórházakban 130 milliárdos adóssághalmaz, az a rendszer alapjaiból következik. Ellátási kötelezettség van, meghatározott költségvetés is van. A kettő nem passzol. A költségvetés vészesen alulfinnanszírozott.

Hogy maradt-e a végére biztató tanulság? Talán a vitavezető, Niedermüller Péter zárómondata. „Bízunk abban, hogy az egészségügy képviselőiben megvan az a szakmai, politikai, intellektuális erő, aminek mentén a magyar egészségügyet egyszer majd rendbe tudjuk tenni.”

Presser Gábor:

„Ezt a környéket már sosem tudom elengedni”

A közelmúltban avatták fel azt a tűzfalfestményt a Dob utca 38-as ház falán, amellyel a kerület a Locomotív GT együttes teljesítménye előtt tiszteleg. Kemény György egyik lemezborítójának másolata a legnagyobb rockzenei plakát Magyarországon. A különleges emlékhely átadása kapcsán kértünk interjút Erzsébetváros díszpolgárától, a Kossuth- és Erkel Ferenc-díjas Presser Gábortól.

Barát József

• **Erzsébetváros létrejötte óta természetes közege a magas és a popkulturának. Ennek lehet példája az a Dob utca 46/B ház is, ahol ön született. Kikkel ismerkedhetett meg ott?**

– A „magas kultúrát” a negyedik lakó legendás filmoperatőr (kinematográfus) Tóth Jánoson kívül az egy darabig nálunk lakó Gyuri nagybátyám képviselte, aki valószínűleg a környék legműveltebb embere volt. Viszont a „popkultúra” nagyon is jelen volt a házban. Seress Rezső, a valaha volt egyik legnagyobb világláger, a Szomorú vasárnap zeneszerzője, Beamter Bubi, az örületes jazzdobos és vibrafonos, (őt még Örkény is megírta), Vadas Zsu-

zsa dizó, Árvai Ági színésznő, és Orosz János, jól ismert bázongorista, mind ott laktak. És ketten a Munkásórség kórusából is.

• **Azt mondják, a gyerekkori benyomások egy életen át kísérik az embert. Hogy lakni sokfelé lehet, de az otthon mégis az a hely, ahol az ember felnőtt. Gyerekkorában milyen volt a hetedik kerület?**

– Közepesen szegényes, telis-tele az épületeket elcsúfító, jól látható és még több, a lelkekben hurcolt háborús, később '56-os sérüléssel, „mindenféle emberekkel”, elkopó és elfojtott kultúráikkal, hagyományaikkal, és sok-sok gyerekkel, aki ebből semmit nem értett még, és azt hitte, hogy „ez így van jól”. Csórok voltunk, de nem tudtuk, hogy másképp is lehetne, ezért

többé-kevésbé boldog gyerekek voltunk. Erről szólna a „Miénk itt a tér”, ha nem próbálnák állandóan politikai célból felhasználni.

• **Kedvelte-e a Kertész utcai iskolát, ahová járt? Voltak-e olyan iskolatársai, akikkel még ma is tartja a kapcsolatot?**

– Az iskolát, a barátaimat nagyon szerettem, Dokinénit, az iskolaorvost még jobban - hagyta, hogy elemeljünk egy tömb előre lepecsételt igazolást – és szerettem egy-két tanárunkat is. A tanulást, azt nem, ráadásul az épületben volt a Zeneakadémia Gyakorló Zeneiskolája, ahová felvettek, emiatt nem csak Somlónak, de nekem is nehéz gyermekkorom volt, mert állandóan gyakorolnom kellett. Néhányan még megvagyunk a gyerekkori brancsból, össze-összejövünk, amikor sikerül...

• **Zongora-tanára volt Antal Imre, aki eredetileg kiváló zongorista, de később televíziós műsorvezetőként lett igazán népszerű. Milyen tanár volt?**

– Nagyon jó fej, ritka művelt muzikus, és türelmes tanár, humoros is, de az órákon nem vic-

celt. Elsőnek ő vette észre, hogy nem vagyok gyakorolni imádó típus, s hogy improvizálásban jobb vagyok, mint a darabok megtanulásában. És ő ezt pozitívként fogta fel, nem akart csökkenteni a hagyományos zongoraórákra kényszeríteni. Sokat köszönhetek neki. Elsőként ő javasolta, hogy ha kicsit nagyobb leszek, inkább menjek át zeneszerző-szakra.

• **Meddig lakott Erzsébetvárosban? A Locomotív GT első próbáit a Dob utcai ház pincéjében tartották. Mit szóltak a lakók? Sejtették, hogy a magyar rocktörténet egyik kiemelkedő eseményének tanúi lehetnek?**

– A '80-as évekig éltem az Erzsébetvárosban. Az LGT elhíresült próbahelye a házunk légtolami pincéje volt, lefizztük a ház mestert, meg valakit a FIK-tól, ment simán. A lakók nem bánták, hogy ott döngetünk, nappal szinte mindenki dolgozni járt, nemigen zavartunk. Az LGT miatt sok haver zenész megfordult ott, Szakcsitól Orszáczky-ig. Délutánonként nagyon működtünk. De esténként a Dob utcai házban már sem a pincében, sem a lakásban nem lehetett zenélni, úgy, hogy egyre nagyobb vágyam volt családi házban lakni, saját zenepincével, és ez végül, igaz, tíz év alatt, két lépcsőben, de sikerült.

• **Idén Budapest díszpolgára lett, Erzsébetvárosban már négy éve megkapta ezt a címet. Melyek a kedvenc helyei a kerületben? Vannak-e olyan helyek, ahová szívesen visszajár?**

– A szüleim miatt, akik kereskedők voltak, gyerekkoromban minden nap voltam valamennyi időt a Klauzál téri csarnokban és kinn a piacon is, de mint országjáró oly sok hasonló hely, ezek is leépültek, elsovartak, pedig ezzel törödni kellett volna. Megszűnt a kisebb környékek legfontosabb kommunikációs, kapcsolatteremtő helyszíne, a piactér, ami lehetne egyfajta demokrácia-jelkép, avagy „a valamennyi egyenlőség és egykörnyékiség” jelképe. A plázák ezt nem tudják pótolni, nagyon hiányzik, hiba volt hagyni. A hetvenes évek elején egy darabig a Royal söröző volt a zenésztársadalom gyűjtőhelye, egyaránt jártak oda a szomorúzenészek, meg mi is.

A FÉSZEK művészkлубba is jó lenne még mindig eljárni. A 80-as évek végéig töltötte be eredeti funkcióját, csodálatos, zártkörű hely volt, ott klubtagnak lenni, pláne a szociban, privilegizált életforma volt. Sokféle magyarizatot hallottam, miért is „művésztelenedett” el, de nem tudom, mi a valódi oka. Néhányan bemegyek a romkocsmá környékre, jó helyek, jó ötletek sorjáznak, az izgalmas kulturális helyszínek, próbálkozások engem vonzanak. Azt hiszem, magát ezt a környéket, a környékünket már sosem tudom elengedni.

Erzsébetváros slambajnoka

A kerületi önkormányzat támogatásával december 28-án rendezték meg a Fészek Klubban az első Erzsébetvárosi Slam Kupa és Ünnepe döntőjét. Itt szerezte meg élete első slambajnoki címét a 22 éves Esti Bálint.

Sándor Zsuzsa

Az erzsébetvárosi slam kupa bajnoka hol máshol élhetne, mint Erzsébetvárosban? Esti Bálint két és fél éve költözött Soroksárról a Damjanich utcai albérletébe, és imád itt lakni. „Nagyon szeretem Budapestet, de talán legjobban a VII. kerületet. Itt minden egy karnyújtásnyira van: kávéházak, éttermek, színházak, mozik. Van történelmi negyed, és bulinegyed, ez színes, izgalmas, befogadó hely. Ha a Nagykörút Budapest főútjára, Erzsébetváros a szív egyik pitvara” – mondja a fiatal ember.

Bálint gyakran használ költői hasonlatokat, és civilben is, mintha mindig szlemmelne: albérletében a konyhaasztalnál üldögélve is áradnak belőle a sziporkázó mondatok. A kultúra iránti rajongását gyerekkorából hozta:

édesapja televízió- és -filmrendező, édesanyja színházakban dolgozott. Bálint már gimnazistaként verseket írt, országos költői versenyt nyert. Felvették a Károli Gáspár Egyetem pszichológia szakára, ahol most félétet halaszt,

mert az önálló élethez pénz is kell. Jelenleg fejeződik egy cégnél, s mellette van ideje verseket írni és szlemmelni.

Tavaly márciusban egy barátja hívta el egy slam poetry eseményre. Bálint úgy gondolta,

ha már odamegy, el is indul a versenyen. Azóta már több budapesti versenyen ért el helyezést, de első bajnoki címét decemberben szerezte meg a Fészek Klubban. Szerinte a slam az egyik legszabadabb művészeti ág: nincsenek tartalmi, formai korlátok. bárki indulhat a versenyen, és a saját maga írt szövegét elődhatja 3 perc 15 másodpercben a színpadon.

A slam közösségi műfaj is, közvetlen a kapcsolat a közönséggel: az emberek csettintésekkel fejezik ki, ha tetszik valami, lábdübögéssel, ha unják a produkciót. A slam kicsit olyan, mint a sport: rendeznek országos slam poetry bajnokságot, sőt Európa- és világbajnokságot is. A győztesek előtt megnyílnak az ismertség kapui. Több kortárs költőnk, írónk is szlemmerként kezdték a pályájukat, köztük Kemény Zsófia, Závada Péter, Simon Márton. Bálint azt mondja: nem szereti a jövőjét tervezni, mert minél több a terv, annál több a hiba lehetősége is. De az biztos, hogy a slam poetry és a költészet marad.

Megújul a Bethlen Téri Színház

Szebb, zöldebb, barátságosabb lesz

Várhatóan már 2026-ban egy kellemebb, komfortosabb, fenntarthatóbb teátrum várja majd a látogatókat a Bethlen téren. A januárban induló fejlesztési program 120 millió forintnyi uniós forrásból valósul meg. Az épületet korszerűsítik, a környezete zöldebb lesz, és a házban működő kávézó is megújul.

Török Zsuzsa

Az önkormányzat a Bethlen téri Színházzal és a Pro Progressione közhasznú társasággal közösen nyerte el az Európai Unió támogatását. A pályázatnak fontos eleme, hogy modernebb, energiatakarékosabb legyen az épület belül, kívül pedig több növény, szebb városkép fogadja majd a közönséget, a lakókat. A teátrumnak otthont adó épület egy társasház, több tulajdonossal, így a felújítást közösségi tervezés előzi meg.

A pályázat érdekessége, hogy a fejlesztés előtt és közben is gondolkodjanak együtt a Bethlen tér 3. tulajdonosai. Helyi munkacsoport alakul, s ennek tagjai rendszeresen találkoznak, egyeztetnek, véleményeznek. Azokat fogják meghívni, akik közvetlenül érintettek

a Bethlen téri színház, a tér és a környéke fejlesztésében. A társasház lakóit, az itt működő vállalkozókat és civil szervezetek képviselőit, a színház dolgozóit, valamint az önkormányzat delegáltjait. A munkacsoport előkészíti és végigkíséri azt a pályázatot is, amit a felújítás tartalmára írnak ki. A tervek szerint tavasszal várják a 40 év alatti építészek és építész csoportok ötleteit, és nyáron el is kezdődhet az érdemi munka.

A munkacsoport még ebben a hónapban megalakul, februárban elkezdődik a Bethlen Téri Színház hároméves felújítási programja.

ÉRDEKESSEGEK A TEÁTRUMRÓL

A színházban dolgozó társulatok vezetői – Éberhardt Klára, Karlik József és Szögi Csaba – 2012-ben alapították meg a mai Bethlen Téri Színházat: a kortárs előadóművészek ösztönzési, kísérleti, tehetséggondozó központjának megálmodva a helyet.

Idén ünnepli 35 éves fennállását a teátrum rezidens társulata, a Közép-Európa Táncszínház.

A Bethlen Téri Színházat szépirodalmi művekben is emlegetik: szerepel például Móricz Zsigmond *Jobb mint otthon*, illetve Békés Pál *Csikágó* című regényében.

Múltidéző

A tér mai arculata az 1920-as évek végén alakult ki, amikor felépült a Bethlen tér 3-ban az eklektikus bérház, amit Reiner Dezső tervezett. A kétudvaros épület hét emeletével és száz lakásával a főváros legnagyobb háború előtt épült bérháza, amely a Gellért-hegyről nézve is jól láthatóan kiemelkedik a környezetéből. Az épület tetején a II. világháború alatt néhány férőhelyes betonbunkert építettek, ami még ma is megvan.

A Bethlen Téri Színház 1929-ben kabaréként indult, Kellér Dezső főrendező jeleneivel, pár évvel később tért át egész estés színdarabokra. A Bethlen téren felléptek a kor legnevesebb művészei, többek között Csontos Gyula, Sulyok Mária, Fedák Sári, Kiss Manyi, Feleki Kamill.

1937-ben bezárt a színház, 1986-ig az épületben mozi működött, majd a Rock Színház használta a tereket. A Közép-Európai Táncszínház 1996-ban költözött a házba, nekik köszönhető, hogy ismét teátrum működik ezen a helyen.

Budapest kulturális életében különleges és egyedi színt a tánc és a színház találkozási pontja, a Bethlen téren.

Egy furcsa emléktábla története

Műteremház a Rottenbiller utcában

Erzsébetváros színes és gazdag múltjához méltó, hogy sok emléktáblával találkozhat, aki figyeli a kerületi házfalakat. A cikk szerzőjének listájában jelenleg 58 emlékjel található. Nem csak azok, amelyeket mindenki láthat a házfalakon, de olyanok is, amelyek a különféle épületeken belül rejtőznek. Ám van köztük egy, amely alaposan eltér az emléktáblák hagyományos ismertetőjegyeitől, azt nem is az önkormányzat állította.

Bóka B. László

AZ APRÓ TÉVEDÉS

Van a Rottenbiller utcában egy kicsinyke háromszintes, tizenkét ablakos ház, a 46-os, melynek kaputelefonjai alatt, furcsa helyen, egy A4-es méretű piros fakeretben nyomtatott papírlap tudósít arról, hogy itt lakott Köllő Miklós szobrászművész. A 15 soros ismertetésben azonban van egy hiba, és ez a kis tévedés adott alkalmat arra, hogy megemlékezzünk egy fiatalon meghalt művészről, kerületünk egykori lakójáról. A kis tájékoztató azt állítja, hogy a ház egyenesen Köllő számára épült, ez azonban nem így van.

EGY TRAGIKUSAN RÖVID ÉLET

A gyergyócsomafalvi születésű (1861) Köllő Miklós szobrászművész életműve korai halála miatt nem teljesedhetett ki, ráadásul több jelentős alkotása a vérzivataros idők áldozatául esett. Megmaradt művei azonban egyértelműen a nemzet jeles alkotóművészei közé emelik őt.

Tehetségét Élthes Elek tanfelügyelő fedezte fel, és 1875-ben a Székely Egyesület ösztöndíjasaként, a hosszúfalusi állami műfaragó iskolába irányította. Itt kapott kedvet a szobrászathoz, majd Münchenbe ment, ahol három esztendő telt. Hazatérve egy ideig Huszár Adolfnál (1882-1884) majd Zala Györgynél (1885-1889) tanult, itt érett valódi művészé: az aradi Szabadság-szobor mellékalkalajait és a budavári Honvéd-szobrot mintázta.

Kezdetben épületdíszítő szobrokat készített. Az Országház déli kapujánál: Szent István egy-egy apróddal, az északi homlokzaton: Huba, Tas, Tuhutum. A kupolacsarnokban horganyból öntve: Szent István, III. Károly és Mária Terézia egy-egy apróddal. Az Országházban elszórtan láthatók: Erő, Igazság, Kritika, Vadászat, Bognár, Takács és Könyvnyomdász című művei. Az Országházzal szemben található volt Néprajzi Múzeum lépcsőházában négy párkánytartó kőalak őrzi keze nyomát.

IV. Béla király szobra a Milleniumi Emlékművön a Hősök terén

Az 1897-ben Segesváron leleplezett Petőfi-szobor elkészítésével pályázat nélkül bízták meg. A szobrot 1916-ban a román hadműveletek elől elmenekítették, 1922 óta Kis-kunfélegyháza főterén áll. 1900-ban a budai Királyi Várpalota Bölcsesség, Dráva, Száva, Erdély és Fiume kőszobrait készítette el. Kerületünkben a Rózsák terei Szent Erzsébet plébániatemplom főhomlokzatára felkerültek Szűz Mária, Szent István és Szent László pirogránitból öntött színes alakjai. De az ő munkája Szűz Mária szobra is a templom esketési oltárán.

Mária szobra a Szent Erzsébet plébániatemplom esketési oltárán

- Köllő Miklós sírja a Fiumei úti temetőben található
- szülőhelyén a hargitai Gyergyócsomafalván iskolát neveztek el róla
- Köllő Miklós leszármazottja Köllő Miklós a bukaresti Ion Mincu Építészeti és Urbanisztikai Egyetemen végzett építészként. Az építés és irodája, a Larix Stúdió több mint húsz országos díjat, jelölést tudhat magáénak.

Rövid pályája tragikus körülmények között tört ketté: három kiskorú gyermeke elvesztése öngyilkosságba kergette. 1900. szeptember 17-én, 13 órakor a kelenföldi szántóföldön egy revolverlövéllyel kioltotta életét.

A ROTTENBILLER UTCA 46. IGAZI TÖRTÉNETE

A Rottenbiller utcai házat vélhetően Halácsy Kálmán fővárosi főmérnök építtette, majd 1881-ben engedélyt kért, hogy az addig földszintes házra emeletet is húzzon. Az épület 1890-ben 24.981 forintért lett Neuhold János tulajdona, aki öt évvel később 33 ezer forintért adta el a házat az Apolló Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaságnak.

A szobrászművész először a Nefelejcs utca 61-es számú házban lakott, de saját műtermet szeretett volna, ezért 1898 januárjában 46 ezer forintért megvette az épületet az Apollótól, amely kissé odébb, a Rottenbiller utca 34. alá költözött. Ennek az évnek márciusában engedélyért folyamodott, hogy kétemeletes alakíthassák a házat. Mivel az engedélyben toldalékról is szó van, feltehetően ekkor épült a házhoz a műterem is.

A művész tragikus halála után özvegye Hermann Lujza kiadta a műtermet. Kezdetben Karlovsky Bertalan és Tolnay Ákos festőművész működtetett itt kifejezetten női festőiskolát, amit 1901-től Huszár Ilona báróné és Újlaki Madarász Adeline visznek tovább.

Hamarosan nem akárki kezdi bérelni a műtermet, mert Csók István kezdett el itt festeni 1901-ben. Még két híres magyar festő is használta a műtermet, Ferenczy Károly 1910 és 1911, míg Feszty Árpád 1911 és 1914 között.

SZUSI SZERINT

Előadás előtt együnk a Gólemben valamit!

Egyre több néző érkezik ezzel az elhatározással a Csányi utca 3-ba, ahol Borgula Andrisék színházat csinálnak, nem is akármit, zsidó színházat, Közép-Európában egyedülként. Azt már korábban gigondolták párjával, Marcsa Barbarával, ha végre lesz saját játszóhelyük, bisztrót is nyitnak benne, anyagi megfontolásból, támogatva a színházi tevékenységet.

Amikor jött a járvány, kitanulták hát a pék és a szakács szerepeket, így Barbara egyszerre lett ügyvezető igazgató és a zsidó kelt tészták koronázatlan királynője, Andris pedig művészeti vezető, no, meg beosztott séf, a Gólemben. Üzletvezetőjük és főszakács pedig az a Nádor Lili, aki 25 éven át a Katona József Színház művészeti titkára volt, de ő most már csak főzni akar, mert az olyan jó.

A kicsi Andriska vendéglátós famíliába született, a monori Katalin Csárdát a család üzemeltette, s mivel a legközelebbi szomszéd kilométerekre lakott, a kilencéves gyermek a konyhában lábatlankodott a szakácsok közt. Bújóska helyett rántást, fogócska helyett panírozást játszottak. Megszerette ezt a játékot. Ezt is. Így egyszerre rendez a színházban és alkot a színház konyhájában. Viszi a művészeti vonalat, hozza a piacról a friss zöldséget. Rendezi saját estjét, nyilatkozik a sajtónak, reszeli a sajtot. Barbarának meg – míg kel a tészta – szerződést kell írnia.

Olivától gyöngyöző, színes levelek, egzotikus fűszerektől illatozó főfogások, mennyei zsidó sütemények kerülnek az asztalokra a művészi konyhából: a Gólem kellemes közel-keleti étteremmé alakul napközben, ahol barátságos áron kapunk ebédet. Szerdánként macessz-gombóc leves, meg sólet a menü, ami nagy kedvenc, szabályos vircsaft folyik érte a pultnál, a zsidó szokásokhoz híven. Na, jó, nem. 😊

Zsidó művészeti missziójuk mellett gasztrokulturális kiképzés is zajlik – hála Lilinek – a menüben csupa különlegesség, mint salátaleves, avignoni édesköményleves, zöld Shaksuka, Pásztorpíte vagy a Harira, Andris személyes kedvence. Barbara zsidó tésztáinak csodájára jár a szakma, a Babka és a Rugelach szinte mindig ott figyel a pultban.

Különleges bisztrójuk egyre népszerűbb. Csupa harmónia, őszinte szeretet, tiszta szívek veszik körbe a ház vendégét, akár színházba, akár étkezni jön. Ugyanazok a helyes emberek fogadják. Még azt a meghitt pillanatot is meglesheti bárki, ahogy Barbara álláról gyengéden apró köleszetemet simít le Andris, és fut tovább kasszázni. Van, hogy megkérdezik tőle előadás szünetében: „A darabot nem maga rendezte?” „De, én” – jön a válasz mosolyogva. „És 590 forint lesz a kávé”.

HARIRA, A MAROKKÓI PARADICSOMLEVES

A bárányhúst (pulyka, marha is jó), hagymát, zellert, sárgarépát megtisztítjuk, kockákra vágjuk. A húst nagy lángon megkapatjuk olívaolajon, azután együtt pirítjuk tovább a zöldségekkel.

Jöhetnek a fűszerek: kurkuma, római kömény, gyömbér, fahéj, szegfűszeg, só, bors. Hozzáborítunk paradicsompürét, s felöntjük annyi vízzel, hogy ellepje. Ha megpuhultak a zöldségek, csicszeriborsóval, aprított petrezselyemmel és korianderrel dúsítjuk, összeforraljuk. Citromlével ízesítjük, zöldfűszerrel, citromkarikával tálaljuk.

Be'teávon!
Szusi

Az idei első számunkban megjelent keresztrejtvény megoldása: EZT A SZELFIT ELKÜLDJÜK A FOGORVOSÁNAK. A megfejtők közül Nóvé Eszter olvasónk nyert két színházjegyet. Mostani rejtvényünk megfejtését is az ujsag@erzsebetvaros.hu címre várjuk. Kedvezzen önnek a szerencse!

ÖTLET, ELKÉPZELÉS	ROMAI 1-ES TEMPLOM RÉSZE	FERTŐT-LENÍTŐ-SZER	HAZAI SZEMÉLYES NÉVMÁS	A KÓRHÁZ JELE	BELÜL TÉPI!	(ÜGYET) FORMÁL, FEJLESZT	ÁLLÓ ALÁTÁMASZTÁS														
A POÉN 1. RÉSZE																					
VELE SZEMBEN																					
ÉRVE-NYESÜLŐ																					
HEKTO-RÓVIDEN	ROSSZAT TESZT																				
	A POÉN 2. RÉSZE																				
INDUL A PRÓBA!																					
A VÉGÉN SÜL!																					
HÓD-PÁTKÁNY	ENNAVALÓ																				
	KÁRTYÁT FELFED																				
NORVÉG AUTOJEL																					
SAKK-MŰSZÓ																					
PÁROSAN SZÓR!																					
FELDÍSZÍT																					
KÉP KÖZEPE!	É																				

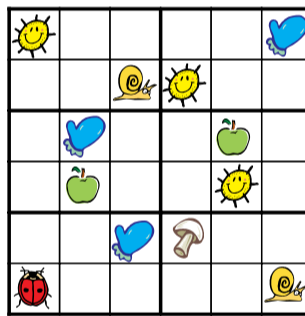

GYERMEKREJTVÉNY

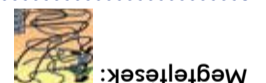
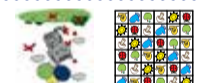
Melyik kábelt dugta be Pityu a gitárjába?

Rajzold az üres négyzetekbe a hat ábra valamelyikét úgy, hogy minden sorban, minden oszlopban és a vastag vonalakkal határolt területeken belül minden ábra egyszer forduljon elő!

Találd meg a két kép közti öt apró különbséget!

Megfejtések:

Kilenc perc alatt fogták el a graffitizőt

Január 14-én Erzsébetváros Rendészeti Igazgatóságának a térfigyelő kamerák képeit összegző műveleti központjában észlelték, hogy egy kisebb társasággal graffitirajzoló csúfítja el a Király utcai épületek falát. Haladását a kamerákon keresztül követték és azonnal értesítették a kerületi rendőrséget is, amelynek járőrökcsija hamarosan kiért a helyszínre. Tíz nappal később a rendészek két másik falirkálót fűleltek le. A rongálók büntetése függ a károkozás mértékétől is, 50 ezer forintos kárérték alatt a graffitizés szabálysértés, felette viszont már bűncselekménynek számít.

APRÓHIRDETÉSEK

Házhoz megyek! Fogszor készítését, javítását vállalom garanciával. Hívjon bizalommal: 06-20-980-3957!
Hagyományos férfi-női PEDIKÚR, lábápolás. Minden korosztálynak, 32 év tapasztalattal! Díjtalan házhoz megyek, fájdalom körömbenővést és minden egyéb lábálváltozást megoldok: 06-20-938-9031.
Életjáradékot fizetne leinformálható ügyvéd/pedagógus házaspár ingatlan örökléséért. Keressen bizalommal a 06-70-252-4897 telefonszámon!
Öröklési, életjáradéki szerződést kötnek, idős gyermektelen személlyel. Hivatalosan közjegyzővel. Tartozását és re-

zsijét is kifizetem. Egyedül élő asszony vagyok. Marika, 06-20-456-4187.
Idős gyermektelen személyt, házaspárt keresek. Tartozását, rezsijét kifizetem. Életjáradéki, öröklési szerződéssel, hivatalosan közjegyzővel. Magyar férfi vagyok autóval. Zabolják György, 06-30-474-3789.
Könyvtárak, CD-k, hanglemezek, kerámiaik, plakátok, komplett hagyaték vétel: 06-20-937-8592.
Izomtapadások, fej-, nyak-, hátfájdalmak kezelése, gyógy- és sportmasszázs, teljes testmasszázs szakrendelőben (Csengery utca 25.) vagy az Ön otthonában. Tel.: 06-20-595-3057.

Muscle adhesions, treatment of headache, neck pain, back pain, therapeutic massage, sports massage, full body massage in a health institute (Csengery street 25.) or in your home. Mobile: +36205953057.
Bélyeg, papír-, fémpénzeket, festményeket és egyéb régiséget vásárolunk, árverésre átveszünk. VI. Andrassy út 16. Tel: 317-4757, H: 12-17, K-Sz: 10-17, Cs: 10-19.
Asztalosmester mindenféle asztalosmunkát vállal. Fa és műanyag ajtó, ablak, bútorgyártás, javítás. Helyszíni felméréssel: 06-20-957-9533.
Fiatal pár életjáradéki szerződést kötne, kölcsönös szimpátia alapján: 06-30-452-5074.

Erzsébetváros Önkormányzatának havonta megjelenő, ingyenes lapja.
 Kiadja: Budapest Főváros VII. Kerület Erzsébetváros Polgármesteri Hivatal.
 A kiadásért felelős személy: Tóth János jegyző
 1073 Budapest, Erzsébet krt. 6. | Tel.: 06 (1) 462-3100.
 Megjelenik 38 000 példányban ISSN 2062-5812 | Online ISSN 2062-5898
 Főszerkesztő: Barát József
 Rovatvezetők: Bóka B. László, Buják Attila, Sándor Zsuzsanna, Török Zsuzsa Gyöngy | Fotó: Bazánth Ivola, Kissimon István | Olvasószerkesztő: Dalia László | Tördelés: Komornik Andrea
 A szerkesztőség elérhetőségei: ujsag@erzsebetvaros.hu | Tel.: 06 (1) 462 3142.
 Nyomda: Mediaworks Hungary Zrt., 9024 Győr, Újlak u. 4.
 Hirdetésfelvétel: hirdetes@erzsebetvaros.hu.
 A megjelent hirdetések tartalmáért és az azokban foglalt szolgáltatások, ajánlatok minőségéért, valóságáért a lap kiadója és az Erzsébetváros újság nem vállal felelősséget.

KIPUFOGÓ KLINIKA
 KIPUFOGÓ, KATALIZÁTOR, FLEXIBIL
 MŰSZAKI VIZSGA
 1141. Bp. Fogarasi út 189.
 Tel: 06/1-383-8055
 www.kipufogo.hu